

Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap

Studieplan för utbildning på forskarnivå i Risk- och miljöstudier

(Doctoral studies in Risk and Environmental Studies)

Beslut om inrättande

Studieplanen är fastställd av fakultetsnämnden vid Fakulteten för samhälls- och livsvetenskaper 2012-12-12 och gäller från beslutsdatum.

Reviderad enligt dekanusbeslut dnr HNT 2014/1:32, 2014-02-17 och gäller från beslutsdatum.

Reviderad av fakultetsnämnden vid Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap 2015-09-24 och gäller från beslutsdatum.

Reviderad av fakultetsnämnden vid Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap 2016-02-25 och gäller från beslutsdatum.

Allmänna bestämmelser för utbildning på forskarnivå finns i Högskolelagen och Högskoleförordningen. Utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet ges i den omfattning som tillgängliga resurser medger.

1. Allmänt

Risk- och miljöstudier är ett tvärvetenskapligt ämne som hämtar sina forskningstraditioner från framförallt miljövetenskap, folkhälsovetenskap och riskhantering. Ämnet är i huvudsak inriktat mot samhällets behov av att systematiskt hantera olika hot och risker mot människors hälsa, samhällsviktiga funktioner eller vår gemensamma miljö. Risk- och miljöstudier omfattar såväl analys av hotbilden som förberedande och förebyggande arbete inom ramen för hållbar utveckling.

Forskarutbildningen i risk- och miljöstudier vid Karlstads universitet är fokuserad mot samhällseliga strategier för förebyggande av personskador, mot klimatanpassning och riskreducering av naturolyckor, samt mot omställning till hållbar utveckling i förvaltning och vardagsliv.

I enlighet med Karlstads universitets policydokument ska jämställdhetsperspektiv, genusperspektiv och mångfaldsperspektiv beaktas i forskarutbildningen. Forskarstuderande skall även få insikter om mång-, tvär- och transdisciplinära arbetssätt och erfarenheter av möten över traditionella ämnesgränser.

I forskarutbildningen samarbetar ämnet med olika forskarskolor organiserade både inom Karlstads universitet och tillsammans med andra universitet. Exempelvis Forskarskolan i Regionalt Samhällsbyggande och Forskarskolan Hälsa vid Karlstads universitet och den Nationella forskarskolan i naturkatastroflära (CNDS) som är ett samarbete mellan Karlstads universitet, Uppsala universitet och Försvarshögskolan. Samverkan sker genom gemensamma forskarkurser och seminarieverksamhet, samt handledning av avhandlingsarbetet.

Forskarutbildningen i risk- och miljöstudier skall förbereda för en karriär inom akademien såväl som ge kompetens för arbetsuppgifter utanför akademien. Utbildningen öppnar för flera olika möjligheter till yrkesval i kvalificerade befattningar inom offentlig verksamhet, näringsliv och organisationer såväl nationellt som internationellt.

2. Utbildningens mål

Allmänna mål för utbildning på forskarnivå beträffande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, samt värderingsförmåga och förhållningssätt anges i Examensordningen (Högskoleförordning, bilaga 2).

Licentiatexamen

Kunskap och förståelse

För **licentiatexamen** skall doktoranden visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För **licentiatexamen** skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forskning och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För **licentiatexamen** skall doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Doktorsexamen

Kunskap och förståelse

För **doktorsexamen** skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För **doktorsexamen** skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapsrådet och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För **doktorsexamen** skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Ämnesspecifika mål

Ämnesspecifika mål för utbildning på forskarnivå i ämnet risk och miljöstudier vid Karlstads universitet utgörs av följande.

Kunskap och förståelse

För **licentiatexamen** skall doktoranden

- Visa hållbarhetsperspektiv

För **doktorsexamen** skall doktoranden

- Visa hållbarhetsperspektiv

3. Behörighet

Behörig att antas till utbildning på forskarnivå är den som uppfyller villkor för såväl grundläggande som särskild behörighet och som har sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden

får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl. (Högskoleförordningen, 6 kap.).

3.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet att antas till forskarutbildningen i Risk- och miljöstudier har den som avlagt magisterexamen, eller motsvarande, med relevans för ämnet risk- och miljöstudier.

4. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå sker i enlighet med Antagningsordning vid Karlstads universitet.

5. Urval

Urval bland behöriga sökande till utbildningen på forskarnivå görs med hänsyn till den bedömda förmågan att framgångsrikt bedriva sådan utbildning.

Urvalet baseras på den sökandes tidigare studieresultat med betoning på kvaliteten hos de självständiga skriftliga arbeten av forsknings- och utredningskaraktär som tidigare ingått i utbildningen i synnerhet på avancerad nivå, sökandes språkfärdighet, samt att sökandes forskningsinriktning svarar mot befintlig handledarkapacitet och inriktningen inom ämnet.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildningen på forskarnivå kan genomföras med sikte på licentiatexamen eller doktorsexamen. Licentiatexamen innebär en utbildningstid på två år, motsvarande 120 högskolepoäng. Doktorsexamen innebär en utbildningstid på fyra år, motsvarande 240 högskolepoäng. Utbildningen innehåller dels en kursdel och dels ett självständigt arbete (vetenskaplig uppsats respektive vetenskaplig avhandling).

För licentiatexamen omfattar kursdelen minst 30 högskolepoäng och den vetenskapliga uppsatsen minst 90 högskolepoäng.

För doktorsexamen omfattar kursdelen minst 60 och doktorsavhandlingen minst 180 högskolepoäng.

6.1 Kurser

Universitetsgemensamma kurser skall ingå i den omfattning som lokala föreskrifter om utbildning på forskarnivå anger.

Universitetsgemensamma kurser

För licentiatexamen

- Vetenskapernas filosofi och historia, 7,5 hp.

För doktorsexamen

- Vetenskapernas filosofi och historia, 7,5 hp

- Att kommunicera vetenskap 4,5 hp.

Ämnesspecifika kurser

Ämnesteoretiska kurser för licentiatexamen skall omfatta minst 12 hp och för doktorsexamen minst 22,5 hp. Metodkurserna skall omfatta minst 7,5 hp för licentiatexamen och minst 15 hp för doktorsexamen.

Ämnesteoretiska kurser

- Problematisering och forskningsplanering inom risk- och miljöstudier 7,5 hp
- Teorier, begrepp och metoder inom risk- och miljöstudier 7,5 hp
- Aktivt konferensdeltagande, inklusive egen presentation, och 2-3,5 hp. Omfattning och inriktning beslutas i samråd med handledare och examinator.
- Aktivt deltagande, inklusive egen presentation, i Risk- och miljöstudiers forskarseminarium 2,5-4 hp. Omfattning och inriktning beslutas i samråd med handledare och examinator.

Metodkurser, företrädesvis

- Företrädesvis respektive forskarskolas metodkurser.

Forskarskoleanknutna kurser

Doktorander tillhörande en forskarskola följer i tillämpliga delar där gällande kursutbud. Detta gäller såväl metodkurser som ämnesteoretiska kurser inom nämnda ramar så att poängkraven uppfylls.

Valfria kurser

Valfria kurser väljs utifrån avhandlingsområde och/eller metodbehov.

Övrigt

Examinator avgör om någon av de universitetsgemensamma kurserna eller de ämnesspecifika kurserna kan bytas ut mot en likvärdig kurs för licentiat- och doktorsexamen. Examinator avgör också vilka anpassningar som kan behöva göras för doktorander som tillhör en specifik forskarskola. Relevanta valfria kurser väljs av doktoranden i samråd med handledare och examinator.

Doktorandseminarier genomförs kontinuerligt, där doktoranderna har möjligheter att presentera planeringen av avhandlingsarbetet, artiklar klara för insändning och planering av ramberättelsen. Doktoranden skall göra presentationer och vara opponenter vid ett flertal tillfällen samt aktivt delta i diskussionerna vid seminarierna under forskarutbildningen. Doktoranden förväntas också delta aktivt vid nationella och internationella vetenskapliga konferenser inom sitt forskningsområde.

6.2 Licentiatuppsats och doktorsavhandling

Deltagare i utbildning på forskarnivå skall utarbeta en vetenskaplig uppsats för licentiatexamen och/eller en vetenskaplig avhandling för doktorsexamen. Licentiatuppsats och doktorsavhandling kan antingen vara vetenskapligt sammanhängande verk, det vill säga monografi, eller sammanläggningsuppsats

respektive sammanläggningsavhandling. Det senare alternativet förordas. Licentiatuppsatsen försvaras vid ett licentiatseminarium och doktorsavhandlingen försvaras vid en offentlig disputation. I övrigt hänvisas till gällande regelverk vid Karlstads universitet: dokumenten Regler för licentiatuppsats samt Regler för doktorsavhandling och disputation. Ämnet för licentiatuppsatsen eller doktorsavhandlingen väljs i samråd med handledare och examinator. För sammanläggningsavhandling och licentiatuppsats bör ramberättelse författas på ett skandinaviskt språk eller engelska. Artiklarna bör vara skrivna på engelska och skall vara publicerade, alternativt i manusform ämnade för publicering, i internationella vetenskapliga tidskrifter med "peer-review"-system. Monografiavhandling eller licentiatuppsats bör skrivas på ett skandinaviskt språk eller engelska.

6.3Handledning

Den som antagits till utbildning på forskarnivå har rätt till handledning enligt gällande antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet.

6.4 Individuell studieplan

Vid studiernas början skall doktoranden i samråd med sina handledare upprätta en individuell studieplan. Studieplanen skall innehålla en tidsmässigt realistisk planering för utbildningen på forskarnivå samt för handledning. Planen skall också innehålla en projektbeskrivning samt aktuella forskningsetiska överväganden.

Planen skall också innehålla en introduktion till forskningsområdet, problemformulering, forskningsarbetets syfte, metodiska och teoretiska utgångspunkter.

För den individuella studieplanen används det formulär eller det system som universitetet beslutar.

Den individuella studieplanen skall kontinuerligt (minst en gång per år) följas upp. Om uppföljningen föranleder förändring i tids- eller projektplan skall den individuella studieplanen revideras.

För mer information se ämnets policydokument "Rutiner för kvalitetssäkring av forskarutbildningen inom Risk- och miljöstudier, Karlstads universitet".

Måluppfyllelsen i forskarutbildningen skall kontrolleras vid två tillfällen under utbildningens gång. Efter ett år formuleras en individuell målmatris, vilken fogas till den forskarstuderandes individuella studieplan som en bilaga.

Ett år före det planerade datumet för licentiatexamen och två år före det planerade datumet för doktorsexamen och utvärderas utfallet i den individuella målmatrisen i samband med uppföljningen av den individuella studieplanen. Om utvärderingen utvisar att måluppfyllelsen inte är tillfyllest, revideras planeringen av de fortsatta studierna, så att uppfyllelsen av de nationella målen

vid examinationen säkerställs. En reviderad målmatris bifogas den reviderade individuella studieplanen.

6.5 Examination

Examination av kurser sker enligt gällande kursplaner. Licentiatuppsats och doktorsavhandling examineras enligt högskoleförordningen (Kap. 6, § 33-35), samt gällande regelverk vid Karlstads universitet.